GAZETA KRAKOWSKA

N^ro 101.

z KRAKOWA dnia 19 GRUDNIA 1824 roku w NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Posiedzenie 5te Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey d. 13 Grudnia 1824.

Po odczytaniu działań Seymu z poprzedzaiącego Posiedzenia

Reprezentant Hrabia Kryspin Zeliński w Jmieniu delegacyi wyznaczoney do oznaymienia dotychczasowemu Prezesowi Senatu JW. Stanisławowi Hr. Wodzickiemu, iż postanowieniem Izby Prawodawczey na dalszy prawem przepisany czas Prezesem Senatu potwierdzony został, doniół o dopełnionem uwiadomieniu JW. Prezesa Senatu, i o otrzymaney od Niego odpowiedzi, iż ten dowod zaufania Izby Reprezentacyiney z nayczulszą przyimuie wdzięcznością, postanowiła więc Izba o dopełnionym wyborze Prezesa Senatu, Senat Rządzący zawiadomić. W dalszym ciągu czynności Seymowey czytał Sekretarz Seymowy nayprzód:

Odpowiedź Senatu co do wyznaczonych z Grona Senatu Senatorów do Kommissyiów Seymowych iako to do Kwalifikacyiney Senatora Michałowskiego, do Kommissyi skarbowey Senatorów Grodzickiego i Bartla, do Kommissyi zaś Prawodawczey Senatora Radwańskiego.

Powtóre. odczytany został podług zapowiedzenia na zeszłym Posiedzeniu nadesłany od Senatu proiekt do uchwały urządzaiącey Górnictwo w Kraiu tuteyszym. Reprezentant Paszkowski w zabranym głosie przyznaiąc konieczną potrzebę zaprowadzenia porządku w czynnościach Kopalnianych, i poczynienia Urządzeń tegoż dotyczących się, nie wątpił że Senat Rządzący wprowadza to prawo dla dania większego ruchu Kopalniom tuteyszo-kraiowym, i pomnożenia wydobycia produktow kopalnianych, lecz zwrócił uwagę Izby:

że cokolwiek Reprodukcyą tamuie, ogranicza lub ścieśnia, uymuie Krajowi bogactwa; że proiektowana opłata 10ciny tym iest uciąźliwszą, iż Senat bez względu na nakłady codzienne i ogólne na wydobywanie Produktu ziemnego czynione, projektuie daninę z ilości Produktów wydobytych, co tym sposobem nie 10tą, lecz szóstą część wyniesie; Kontrollę Rządową zaprowadzić się maiącą uważał Wnioskuiący za ograniczaiącą Reprodukcyą. Uznaiąc potrzebę U-

rządzeń wprowadzaiących porządek w czynnościach Kopalnianych, a tem samem potrzebę Urzędnikow tym celem postanowić się maiących, wskazał na ten koniec fundusz z mogącego się znacznie pomnożyć dochodu z sprzedarzy Węgla z Kopalń Skarbowych w Jaworznie, których nadzwyczayną obfitość sam Rząd w opisie Stanu Kraju naszego przywodzi. Odbyt zaś Węgla mienił bydź Mowca tym pewnieyszym, że na teraz Kray nasz obcym Węglem z zagranicy sprowadzonym odbywać się musi, a własno-krajowy daleko taniey dla bliższości, i większey dogodności transportu, tańszego robotnika iak za granicą, Obywatelom Miasta mógłby bydź dostarczonym, przyczem większy ruch w tychże Kopalniach, większy dałby zarobek mieszkańcom krajowym, przez coby się tym samem byt kraju polepszył, i pieniądz za obcy Węgiel z kraju nie wychodził.

Reprezentant Librowski zwrócił uwagę, iż proiekt powyższy 3ci raz przychodzi pod rozwagę Izby, że uważany bydź winien iako Prawo do Kodexu gorniczego się odnoszące, że należało go wprzódy drukiem ogłosić kazać, aby nim nadesłany został do Izby, powszechnie był wiadomy; nakoniec dodał Mowca, że z tego Proiektu, a szczególnie Art: 19 i 122 wynika potrzeba Kreiowania nowych Urzędnikow, a zatem ciężar dla Kraiu oczywisty, wnosił więc odesłanie go do Kommissyi Skarbowey i Prawodawczey.

Assessor Seymu Soczynski obstawał przy odesłaniu Proiektu do Kommissyi Prawodawczey naprzód, a potem do Skarbowey, bo dopiero po Opinii Kommissyi Prawodawczey, gdy ta będzie zaprzyięciem Proiektu, Kommissya Skarbowa w Materyi do Budżetu się ściągaiącey opinować może.

Reprezentant Florkiewicz przytoczył, że podług dotychczasowego na Seymie postępowania, ile razy zachodził Proiekt tyczący się Materyi Prawa, i Skarbu, zawsze wspolnym Kommissyom do naradzenia się nad tymże był odsełany, a zatem i teraz podobnie z ninieyszym Proiektem postąpić należy.

Reprezentant Kalinka przymówił się, że w Rządach Konstytucyinych wszelkie proiekta do Praw, nim Izbie Prawodawczey podane zostaną, drukiem się ogłaszaią, ażeby się nad niemi zastanawiać, i uwagi swoie z tym większą dokładnością czynić można, gdy się to iednak dziś nie stało, a czas do dania go do druku nie iest dostateczny, wnosił, o wezwanie Senatu, ażeby takowy proiekt na tyle Exemplarzy był przepisany ile Członkow w Kommissyiach Prawodawczey i Skarbowey zasiada, w przyszłości zaś wszelkie podobne Proiekta przed rozpoczęciem Obrad Seymowych drukiem były ogłoszone.

Delegowany Sędzia Librowski wnosił, aby Proiekt powyższy drukiem ogłoszony, na przyszłym Seymie był dziś do Izby wprowadzony.

Marszałek oświadczył Izbie, iż Senat Rządzący wezwany zostanie, aby Proiekt do powyższey uchwały Gorniczey w 10 Exemplarach nayspieszniey był nadesłany dla udzielenia go każdemu w szczególności Członkowi obie Kommisyie, Prawodawcze i Skarbowe składaiące końcem wspólnego naradzenia się nad tymże.

W dalszym porządku czynności Sey-

mownych wniósł Reprezentant Florkiewicz prezyduiący w Kommissyi Skarbowey, iż mimo zgłoszenia się Jego i do Marszałka i do Sekretarza Seymowego nie ma dotąd złożonych dokumentów ściągaiących się nie tylko do Budżetu, ale i do rachunkow; że to tamuie działalność Kommissyi Skarbowey, że dawniey przy nadsełaniu Budzetu i rachunków do Izby Reprezentacyiney Senat Rządzący Allegata iako stanowiące dowod przychodu i wydatkow załączał, wnosił zatem prezyduiący w Kommissyi Skarbowey, aby zwyczay dawny był zachowany, i wezwany został Senat Rządzący do nayprędszego nadesłania Kommissyi Skarbowey dokumentów rachunków, i tych Allegatów, z których potrzebne obiaśnienia czerpane bydź mogą.

Delegowany od Senatu Senator Grodzicki odpowiadaiący na powyzszy wniosek oznaymił, że wszelkie dowody ściągaiące się do rachunków w Izbie Prawodawczey złożonych, są w gotowości że Kassa Rządowa oczekiwała tylko na wezwanie prezyduiącego Kommissyi Skarbowey o udzielenie takowych, ze nie wiadomo było ieszcze o rozpoczęciu Urzędowania (ile że dzień świąteczny zachodził,) o Prezyduiącym i o mieyscu Obrad Kommissyi Skarbowey, ze nakoniec wspomnione dowody rachunkowe nayspieszniey do prezyduiącego w Kommissyi Skarbowey odesłane zostaną.

Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey na przytoczoną przez Delegowanego Senatora Grodzickiego okoliczność iakoby mu nie było wiadomo, kto iest prezyduiącym w Kommissyi Skarbowey odwołał się na Protokoł czynności Posiedzenia 2go w którem wszystkie Członki Kommissye Seymowe składaiące obrane były, i którego publiczne w Izbie nastąpiło odczytanie, a za tem z tego Protokułu i prezyduiący był wiadomy.

Po przymowieniu się Reprezentanta Librowskiego, ze nie trafia do iego przekonania odpowiedź Senatora Grodzickiego, bo Senat Rządzący przez nie rychłe odsełanie rachunkowych dokumentów, może ściągnąć na siebie Opinią publiczną, że niechce się rachować z grosza publicznego, sądził więc bydź Senatu Rządzącego, iako zdaiącego rachunki, obowiązkiem zaraz przy składaniu rachunków i Budżetu, dołączać wszelkie potrzebne dokumenta.

Reprezentant Lipczyński w przymowieniu się oświadczył, iż są już złożone przez Senat dowody do działania Kommissyi Skarbowey, i do sprawdzenia rachunków potrzebne, a ieżeliby niektórych brakowało, Senat za wezwaniem, żądaniu Kommissyi Skarbowey nie odmówi; że nadto są inicyatywy Senatu do czynności Skarbowych szczególnych przez Reprezentacyą polecone, którémi Kommissya Skarbowa pożytecznie się zatrudnić i postęp swoim czynnościom nadać może.

Reprezentant Soczyński z Uwagi: że Przedmiot zdania i sprawdzenia rachunków, niemoże i niepowinien bydź lekce uważany, że Senat Rządzący tylko ogółowo złożył Budzet bez Allegatów, których sprawdzenie od dokumentow zależy, wnosił, ażeby stósownie do dawnego postępowania iednym zawodem Budżet z wszelkiemi do niego ściągaiącemi się Allegatami w Izbie Prawodawczey był składany.

Izba Prawodawcza do wniosku pe-

wyższego przychylaiąc się postanowiła wezwać Senat nayprzód o nayśpiesznieyszę złożenie dokumentow, a razem o zachowanie nadal, wprowadzonego raz zwyczaiu, aby zawsze z Budżetem razem Allegata Przychód i wydatki dowodzące wprost Prezyduiącemu w Kommissyi Skarbowey oddawane były.

Nakoniec odczytane zostały prośby w Izbie Reprezentacyiney złożone, iako to: Leona Korytoskiego współwłaściciela domu pod Nrm. 161 na Zamku Krakowskiem sytuowanego, o umorzenie Podatkow i zapłacenie przez Skarb za też realność Summy według oszacowania przez biegłych uczynionego.

2. Włościan Dóbr Kamelaryinych Dąbie i Piaski o umorzenie zaległości podatkowey dymowego w kwocie 2741 Zł. 17 gr. od nich przypadaiącey,

3. Prożba P. Cenner Emerita byłego Fizyka Mieyskiego o utrzymanie dla Niego dodatku do Pensyi Emeritalney rocznie w kwocie Złp. 200 iaki Izba Seymowa w r. 1817 uchwaliła, i o wypłacenie tey należytości za lata upłynione. Izba Prawodawcza prośby powyższe Senatowi Rządzącemu przesłać postanowiła.

Po czem Marszałek dalsze posiedzenie do dnia 15 Grudnia 10 godzinę ranną odroczył.

Michał Wroński,
Sekretarz Seymowy.

Z Petersburga d. 10 Listopada d. K.

(*Z Kuryiera Litewskiego.*)

Straszliwa klęska, iakiey od pół wieku prawie nie było przykładu, stolicę tuteyszą w głębokiem pogrążyła zasmuceniu. W piątek, d. 7 b. m. Newa, wzdęta wylewem odnogi, gwałtownym pędzona wiatrem, z wielkim szumem, z brzegów wylała, i w chwili mgnienia całe miasto zatopiła. O kwadransie dopiero na trzecią woda opadać zaczęła, a około połnocy rzeka do swego powróciła koryta. Niepodobna iest opisać tego widoku okropności i skutków zniszczenia, iakiemu nayniższa mianowicie klassa ludności uległa. Ulice nadbrzeżne, część mostów, wielka liczba gmachow publicznych i domów prywatnych zostało zburzonych, albo straszliwie popsutych; szkody w handlu są nieprzeliczone. Niepodobna też opisać dowodów męztwa i ludzkości, przez mnostwo osób rożnego stanu, w tem zdarzeniu okazanych. Ulica każda, owszem dom każdy, stał się mieyscem czynów i widoków poświęcenia się naytkliwszego.

Swiadek wszystkiego, co się działo; spieszący zawsze z ratunkiem w nieszczęściach, któremi Opatrzność, w swych wyrokach niepoięta, dotyka ludy rozległych Państw Jego, Nayiaśnieyszy nasz Monarcha uprzedził iuż nadzieie mieszkańcow tey stolicy, i przedsięwzięte zostały środki skuteczne do ich poratowania w nieszczęściu. Jego Cesarska Mość rozkazał wydać milion rubli, na zaradzenie naypierwszym potrzebom klass nayuboższych.

Z Paryża d. 2 Grudnia.

Wczoray prezydował Król na radzie Ministrów, a onegday pracował z Ministrem spraw duchownych.

Przybyły z Barcelony Jenerał porucznik, Vicehrabia Maringone, miał u Króla osobne posłuchanie,

Podczas przeiazdu Króla przez przedmieście S. Antoniego niewidomy, prowadzony przez żonę podał Królowi przy szluzie Sekwany prośbę. Niespokoyny pytał się troskliwie, czyli prośba iego doszła Krola. "Bądź spokoyny, rzekł Monarcha, trzymam ią w ręce i każę zdać sobie o niey sprawę.,,

Wyniesiony na barona Malarz Gros otrzymał zlecenie zrobienia do sali posiedzeń w pałacu Królewskim dwoch obrazów: Filipa Augusta w Bovines i Henryka IV podczas zgromadzenia Stanow w Rouen.

Margr. Maleville (urodzony w roku 1741 w Dome), Par Francyi, autor wielu pism i ieden z 4 głównych redaktorów kodexu cywilnego, umarł d. 22 z. m. w swey wsi Candon.

Na propozycyią iednego z swych członków (Guizot) tuteysze towarzystwo chrześciiańskiey moralności wyznaczyło nagrodę za naylepszą rozprawę rozwięzuiącą pytanie: czyli cywilne społeczności maią prawo skazywać ludzi na śmierć?

Sąd w Montpellier ciągle potępia lichwiarzów, którzy w departamencie wschodnich Pireneow dopuścili się zdzierstw ubogich ludzi, i za kary pieniężne weszło iuż do kass publicznych do 200,000 Fr.

Zachodnie prowincyie nasze nawiedzone także zostały ulewami. Pod Caen wystąpiła rzeka Laise z koryta i uniosła człowieka z 6 końmi.

— Dnia 3. —

Mowią, że Król osobiście prezydować będzie w radzie stanu, która dziś zebrać się ma pierwszy raz w wszystkich swoich wydziałach.

Ośmdziesiąt siedem'etni Hr. Castillon-Mauvetin, który wsławił się przy oblężeniu Berg-op-Zoom, otrzymał pensyią.

Wczoray akademiia Francuzka w mieysce zmarłego Lacretelle obrała swem członkiem P. Droz.

Drugi list P. Chateaubriand do iednego z Parów wyszedł dziś z druku.

Rozporządzeniem Królewskiem ustanowiona iest w Nancy szkoła leśnicza, w którey 24 uczniów brać będę przez 3 lata potrzebne nauki, dla stania się potem leśniczemi. Każdy z uczniów mieć musi 19 do 22 lat, i podczas nauki pobierać będzie rocznie po 1200 Fr. a potem aż do umieszczenia po 600 Fr. Wydatki roczne na tę szkołę oznaczone są w kwocie 24,000 Fr.

Lubo wiele Gazet ciągle piszą o wyiezdzie Infantów Hiszpańskich zagranicę i o Kongressie Monarchów w Petersburgu, zapewnić iednak powtórnie możemy (wyraża Dziennik Gwiazda) naszych czytelników, że Infant Franciszek nie poiedzie do Paryża i Neapolu, ani w Petersburgu nie będzie Kongressu Monarchów.

Xiążę Maxymiliian Saski przybył d. 25 z. m. w wieczór do Irun i nazaiutrz udał się w dalszą drogę.

W Dzienniku *Aristarque* czytamy, że kupcy tuteysi podać Królowi chcą prośbę o nakazanie karania otwieraiących na poczcie listy.

Trzey naylepsi nasi Poeci Lamartin, Lavine i Ancelot nie są wcale członkami akademii.

W przeszłym miesiącu wystawiono na teatrach tuteyszych 26 sztuk nowych.

Ces. Austryiacki Poseł, Baron St.

Vincent, złożył J. K Mci list donoszący o zaslubieniu Arcyxięcia Franciszka Karola z Królewną Bawarską, a Poseł Wirtembergski, Hr. Mülinen list wierzytelny.

Nieiaki Franciszek Vidal w Tuluzie za poięcie dwoch żon skazany został na pięcioletnie galerowe prace, wystawienie u pręgierza i złożenie 100 Fr. porękoymii. Przez całe zaś życie zostawać będzie pod dozorem policyi.

Z Madrytu d. 22 Listopada.

Od dni 12 wychodzą doniesienia o chorobie Króla. Wczorayszе iest pomyślnieysze i zapowiada prędkie J. K. Mci wyzdrowienie. Sądzą, iż Dwór dnia 8 przyszłego miesiąca Eskurial opuści.

Dnia 20stego b. m. Rada Kastylii została nadzwyczaynie zwołaną, na którey znaydowały się nawet chore członki Jenerał Digeon miewa częste z Ministrem woiennym narady, w celu, iak mówią, zapewnienia publiczney spokoyności po odciągnieniu woyska Francuzkiego. O zmianie Ministrów niema więcey mowy; w dyplomatycznych tylko ajentach zaszła zmiana Hr. Revillagigedo Posłem w Londynie, P. Anduaga Posłem w Berlinie, a Kawaler Paez de la Cadena Posłem w Wiedniu mianowanemi zostali. Mówią tu znowu o wyprawie do południowey Ameryki. Skarb odebrał rozkaz, aby przed innemi potrzebami starał się zastąpić koszta tey wyprawy.

Przed 6 dniami odciągnął ztąd 22gi liniiowy pułk Francuzki. Zaczęte odciąganie woyska Francuzkiego z Hiszpanii (dodaie Dziennik Sporów) poczęna iuż okazywać złe skutki. W Comeres utworzyła się z 100 ludzi pieszych i 70 konnych konstytucyyna banda, i przeciw korpusowi ochotników Soryi i Tudeli pociągnęła. Z Sewilli wysłano liniiowe woyska na zniesienie bandy, która się w Niebla skupiła. Oba przeciwne sobie stronnictwa grożą sobie nawzaiem. Tuteyszy Sad kryminalny wydał 48 wezwań do uwięzienia tyluż uszłych członków byłey tuteyszey Munieypalności. W Galicyi uwięziony został były Minister Mosceso. Brygadyer Juanillo, który w Pampelunie Królewskiem Namiestnikiem mianowany został, powrócił tu, ponieważ dowodzący tam Francuzki Jenerał nie dowodził mu tego urzędu sprawować.

Pomiędzy rozmaitemi przez Ministra skarbowego podanemi Królowi propozycyiami względem zapełnienia kassy kraiowey, znayduie się także proiekt sprzedania na mocy Bulli Papieża Piusa VI. siódmey części dóbr klasztornych.

Termin do oczyszczenia się woyskowych z politycznego swoiego postępowania przedłużony został i poddaiący mu się officerowie pobierać tymczasowo będą połowę żołdu.

Zbrodniarze, którzy w Lipcu r. z. 51 Roialistów w Korunie zabili, i których sprawa ciągnęła się od kilkunastu miesięcy otrzymali w części zasłużoną karę. Obwieszono ich 9. Jeden z nich rzemiosła szewskiego, śpiewał ieszcze pod szubienicą pieśń buntowniczą *Tragala*. Młodzieniec, nazwiskiem Salvador Xampane, który w iednym z kościołów Barcelońskich przerwał kazanie i zrządził zaburzenie, został przez kommissyią woyskową na 2letnie galerowe prace skazany. W wyroku iego wyrażono, iż prze-

stępstwo iego nie iest dowiedzionem, ale naywiększe pada na niego podeyrzenie.

Pozostaiące na żołdzie naszem dwa pułki Szwaycarskiey gwardyi Krola Francuzkiego czynic będą razem z gwardyią Króla naszego w zamku służbę. Ostatniey gwardyi urządzone iuż są dwa pułki piesze i 3 konne.

W Wschodnich wodach naszych krąży tak wiele Algierskich korsarskich okrętow, iż żaden z kupieckich okrętów nie śmie wyyśdź na morze.

Podług zeznania przyoyłego z Portugalii podrożnego większa część tego kraiu iest przeciw konstytucyynemu rządowi. Liberalistow mało się tam znayduie. Rząd Portugalski postępuie zreszą mądrze i umiarkowanie. Dla tego też kray ten iest daleko spokoynieyszy i szczęśliwszy od naszey oyczyzny, i powiedzieć można, iż zupełnie byłby szczęśliwy, gdyby go tylko samemu sobie zostawiono.

Z Londynu d. 30 Listopada.

N. Krol bawi tu ieszcze ciągle w pałacu Carltonhouse. Lord Kanclerz miewa częste posłuchania u J. K. Mci.

Wczoray przybył tu gońcem z Paryża P. Larchford.

Xiężna Glucestru, siostra Króla, leży od nieiakiego czasu chora i stan iey od kilku dni znacznie się pogorszył.

Lord Liwerpool i Xzę Wellington zaproszonemi bydź maią od N. Króla Francuzkiego do znaydowania się na iego koronacyi w Reims. Lecz wątpią, aby Xżę dla słabości zdrowia mógł takowe zaproszenie przyiąc.

P. Canning miał w tych dniach napad podagry; lecz wyzdrowiał i udał się do wieyskiego mieszkania Lorda Liwerpool.

Od brzegów odbieramy okropne doniesienia o szkodach, ktore burza trwaiąca od 22 do 24 Listopada poczyniła. Pod Plimut na przestrzeni 300 prętów zatopiło się ze wszystkiem 16 kupieckich okrętow. Liczby zatopionych ludzi ieszcze niewiedziano, ale iuż przeszło 20 zwłokow z morza wydobyto. Od Hoe do Cardown, co ćwierć mili Niemieckiey nie wynosi, narachowano 25 skołataaych okrętów, z których większa część się zatopiła. Wszystkie budowle nad morzem mocno uszkodzone zostały, a piękne miasteczko Sidmouth prawie całe przez wodę zniszczone zostało.

Mowią, ze obie naywyższe dostoyności w Jndyiach w iedney osobie połączone bydź maią i przeznaczaią na to Lorda Bentinck lub Lorda Beresford.

W rocznikach spekulacyi obrabianie kopalni w Mexyku i południowey Ameryce stanowi teraz ważną epokę. Oprócz związku na połów pereł w Kolumbii, znayduie się tu 6 czynnych towarzystw, które z róznemi rządami nowego świata kontrakty pozawierały. Trzy z nich znayduią się w Mexyku; akcyie ich bardzo dobrze w tey chwili stoią. Oprocz tego utworzyło się czwarte w Mexyku towarzystwo do obrabiania prywatnych kopalni, którego kapitał w 500 akcyiach 200,000 Fs. wynosi. Piąte zawarło z Kolumbiyskim rządem umowę na obrabianie srebrnych kopalni. Kapitał iego składa się z 1 mill. Fs. na 10,000 akcyi po 100 Fs. podzielonych. Nakoniec szoste towarzystwo podięło się obrabiać złote kopalnie w prowincyi Brazylivskiey Mi-

nas Geraes. Zważywszy iak dalece nowy świat obfituie w drogie kruszce, dotychczasowe niedokładne ich wydobywanie, zresztą od r. 1808 zupełnie ustałe i nadzwyczayną czynność kupców Angielskich przy dokładności machin Angielskich, wystawić sobie można iak wielkie skarby wpłyną tym sposobem do Europy.

Dziś o godzinie 8 zrana przy niezmiernym natłoku ludu, mimo wielu prosb do Krola o ułaskawienie podanych, nastąpiło stracenie Fauntleroy.

Z Gibraltaru przybyło tu znowu w naybiednieyszym stanie 50 wychodniów Hiszpańskich.

Wciągu ostatniego tygodnia sprzedano w Liwerpool 26,556 pak bawełny; naywiększa sprzedarz, iaka w tych czasach nastąpiła.

P. William Congreve powrócił tu z swey podróży na ląd stały. Celem iego podróży było utworzenie wielkiego towarzystwa względem oświecenia różnych kraiów gazem, i mówią, że Rossyia, Szwecyia, Prussy, Hanower i Niderlandy przyięły to urządzenie. P. William Cartis i PP. Spooner i Artwood są bankierami tego przedsięwzięcia. Zastanowienia rzecz godna, że P. Congrewe był dawniey przeciwnym oświeceniu gazowem, a teraz sam za nim ieździ. Nowy ten wynalazek coraz większe w Anglii i Francyi czyni postępy.

Podług nadeszłego tu urzędowego doniesienia Jenerała Inginac, Sekretarza Prezydenta Boyer, teraźnieysza ludność Hayti wynosi 935,335 dusz, pomiędzy któremi znayduie się 45,520 ludzi liniiowego woyska i 113,320 narodowey gwardyi.

Północno-Amerykański okręt woienny Franklin pokilkoletnim krążeniu powrócił teraz do kraiu, i żołd, który lud iego zaraz po przybyciu odebrał, wynosił 140 000 piastrów.

Gdy w Brazylii brakuie zdatnych maytków, przeto Cesarz nakazał, aby niewolników, którzy iakąkolwiek maią znaiomość służby morskiey, zabierać na flottę Brazyliyską, a ich panom dać za nich pieniężne wynagrodzenie. W Rio-Janeiro co piąty niewolnik musi około warowni miasta robić. Domy tey stolicy są na wzór miast Europeyskich numerowane. Wyrokiem Cesarza pod d. 8 Lipca Lord Cochrane pobiera płacę iako pierwszy admirał Brazyliyski, a gdy wyydzie z służby brać będzie połowę żołdu, który nawet po iego śmierci przechodzi na iego żonę.

Jenerał Lafayette odwiedził w Wasingtonie Posła Francuzkiego, P. Durand de Mareuil. Lafayette proszony iest w Gazetach Amerykańskich, aby nie powracał do Europy.

W żadnym z Europeyskich kraiów nie ma tyle wsiów, a mało miast iak w Jrlandyi. W nayludnieyszey prowincyi Ulster, iedno tylko znayduie się miasto Belfast liczące do 20,000 mieszkańców, gdy tym czasem prowincya ma do 2 mill. ludności. W hrabstwie Monathan niema żadnego miasta.

Z Bostonu d. 4 Listopada.

Słychać, iż Prezydent przy zagaieniu następnych posiedzeń Kongressu wzniesie o ustanowienie Sekretarza stanu do spraw wewnętrznych Ziednoczonych Stanów północney Ameryki.

Na giełdzie w Filadelfii znaydowało się na końcu Października wiele wexlow rządów południowey Ameryki na bankierów Londyńskich wystawionych, przez bieg wexlowy spadł o 2 od sta.

Potomac i Ohio maią bydź drogami z żelaznemi koleiami połączone.

W Kartagenie rozchodziła się d. 1 Listopada pogłoska o wielkiey bitwie zaszłey między Boliwarem i Cantarak, w ktorey pierwszy miał odnieść zwycięztwo i wiele jeńców zabrać.

DODATEK
DO N^ro 101.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 19 GRUDNIA 1824 roku w NIEDZIELĘ.

Z Rzymu d. 14 Listopada.

Oyciec S. wydał pod d. 5 Październíka r. b. rozporządzenie zawieraiące ulepszenie sądownictwa i administracyi. Sądownictwo Biskupie przywrócone iest na stopień, iak było przez Benedykta XIV. urządzone. Szlachcie i właścicielom gruntowym nadane są niektóre prawa. W Rzymie będzie sąd handlowy ustanowiony.

— Dnia 8. —

Oyciec S. mianował Kardynała Pacca Prodataryuszym, Kardynała Gaetri Podkomorzym, a Kardynała Guerrieri Sekretarzem gabinetowym.

D. 12 b. m. w wieczór powrócił tu Poseł Francuzki, Xżę Laval Montmorency. Spodziewani tekże są Posłowie Portugalski i Niderlandski (Hr. Funchal i Kawaler Reinhold.)

Gdy obchod Jubileusu w roku przyszłym ograniczony tylko iest na Rzym, przeto wyiąwszy stolicę w całem państwie kościelnem otwarte będą teatry. Dopiero w r. 1826 rozpisze J. Swiątobliwość Jubileusz na resztę państwa i cały świat.

Gazeta tuteysza zawiera list z Korfu pod d. 1 Listopada, podług którego 7miotysiączny korpus Grecki odniosł pod Saloną zupełne zwycięztwo nad 20tysiącami Turków, przyczem iednak kilkunastu naywaleczníeyszych dowódców Greckich poległo. W wodach Scio mieli Grecy odeprzeć walecznie piąty attak Egipsko-Tureckiey flotty, przyczem spalili nieprzyiacielską korwetę i bryg. Flotta nieprzyiacielska utraciła przez burzę w ustępie z Archipelagu 48 okrętów.

W Gazecie Florenckiey pod d. 13 b. m. wyczytuiemy w listach z Korfu pod d. 27 Październíka, że Turcy pod Derwisz Baszą w okolicy Sulma uderzyli na Greków, lecz po uporczywey walce z utratą wszystkich taborów przez nich odpartemi zostali.

Na końcu przeszłego miesiąca między Durazzo i Vallona widziana była z 4 Algierskich okrętów złożona Algierska eskadra, która płynęła na pomoc Turkom do Patras.

Od granic Tureckich d. 16 Listopada.

Podług zeznania iednego z urzędni-

ków Greckich, który z Nauplia do Milo przybył, d. 15 Września przybyła z Londynu do Malty z 5 woiennych okrętów złożona Angielska eskadra zarzucić miała w Argos kotwice. Kapitani naiętych do służby Egipskiey przewozowych okrętów bardzo sobie sprzykrzyli tegoroczną utrudzaiącą kampaniią; wszyscy podali Jbrahimowi Baszy prośby, aby im pozwolił swoie ładunki złożyć w Budrun, i że odstąpią zapłaty by e im tylko wolno było odpłynąć. Trudno iednak aby Jbrahim Basza na to zezwolił. Listy z Alexandryi, które d. 26 Września do Damasku nadeszły, twierdzą, iż Vicekról Egipski chce woysko syna swoiego 13.000 ludzi pomnożyć.

Przybyłe do Korfu okręty głoszą, iż część Egipskiey wyprawy na oko w złym stanie będącey, o dwa dni drogi od Alexandryi ku brzegom Egipskiem płynącą widziana była.

Gdy flotta Egipska po rozprawie d. 10go Września stanowisko swoie pod Budrun opuściła, dla udania się za Kapitanem Baszą do wód Samos, rozkazał Jbrahim Basza przewozowym swoim okrętom, ktorych w tey chwili użyć nie mógł, popłynąć na dół odnogi Stanchio aż do Kassideh, będące na nich lądowe woyska, ktore przez choroby i burze wiele ucierpiały, na ląd wysadzić i obozem nad brzegiem rozłożyć. Przewozowe okręty zaprowadzone zostały do portu, ktorych na wniyściu do odnogi 8 woiennych okrętow pilnowało, i te nie opuściły tego stanowiska. Reszta flotty popłynęła z Ibrahimem Baszą i w zaszłych w Wrześniu potyczkach utraciła kilka okrętow. Na początku Październiika zostawała ta flotta na morzu, wyiąwszy kilka okrętow, ktore dla mocnego uszkodzenia do Stanchio odesłane zostały. Ibrahim Basza otrzymał na ów czas naczelne dowodztwo nad obie na połączonemi flottami, które d. 5 Października, objął, z czego podwładni flotty Tureckiey nie zdawali się bydź kontenci. Zamyśliwał poczynić nowe urządzenia, gdy Grecy d. 6 Października na niego niespodziewanie uderzyli. Attak ten nastąpił między Chios i Mitylene. Okręty Egipskie broniły się, ale Tureckie uciekły, szukaiąc schronienia w Mitylene, gdzie Grecy w nocy d. 8 kilka ich okrętow zapalili. Ibrahim nie nadpłynął dosyć wczas na ich ratunek. Grecy obrócili się tu przeciw niemu i tak zręcznie palnych swoich statkow użyli, iż d. 10 Października kilka Egipskich okrętów zgorzało. To było znakiem do zniszczenia flotty Egipskiey; udało się przecież iey wodzowi zgromadzić większą część rozrzuconych okrętow i powrocić z niemi do odnogi Stanchio. Grecy ścigali ią aż do tego mieysca. Okręty Egipskie, ktore od flotty oderżnięte zostały, dostały się częścią w ręce Grekow, częścią uszły do Kandyi; Tureckie zaś, ktore d. 7 Października uszły spalenia lub mocno uszkadzane były, opuściły port Mitylene i powrociły do Dardanellow.

— Dnia 3go. —

W Seres i Salonice, podług Gazety Powszechney, nieszczęśliwy wypadek tegoroczney kampanii, zrządził nadzwyczayne wrażenie. Aianowie powiatów Rumelii powołanemi zostali do stawienia się niezwłocznie do Stambułu, dla znaydowania się na Wielkiey radzie państwa Ottomańskiego.

Dla przeciwnych wiatrów nie nadeszły dla Tryestu żadne doniesienia z Morei i Archipelagu.

Z Chrystianii d. 22 Listopada.

N. Krol postanowił na połączoney Radzie stanu Szwedzkiey i Norwegskiey ustanowić w Sztokolmie komitet złożony z 5 Szwedow i 5 Norweczykow, ktorego obowiązkiem będzie roztrząsać to wszystko, co się tycze pożytku handlu połączonych Państw i J. K. M. do zatwierdzenia podawać.

D. 18 b. m. w wieczór wzniosła się tu woda do nadzwyczayney wysokości. W niższych częściach miasta zalała ulice, piwnice, i t. d. Zaginęło wiele bydła, a w towarach, iako to cukrze, kawie, soli i tabace poniosło miasto nasze znaczną szkodę. Nagle potem opadła woda do niezwyczaynego punktu, lecz d. 19 tak się znowu wzniosła, iż obawiano się powtornego zalewu.

W Vardal, w powiecie naszem, pokazała się choroba *Cholera morbus* (zapewne żolciowa biegunka) tak gwałtownie, iż nietylko umarło na nią od ra u 4 dnie i, ale wszyscy ludzie mniey lub więcey chorują.

Z Kopenhagi d. 30 Listopada.

Krolewsko - Medyczne tuteysze towarzystwo przyorało za członkow zagranicznych: Professorow Steffens i Otto w Wrocławiu, Ossan w Berlinie, Delpech w Montpellier i Gipsona w Filadelfii.

Ciągle nadchodzą tu od wszystkich brzegow naysmatnieysze doniesienia tak o poczynionych szkodach przez ostatnie burze i powodzie w nadmorskich miastach, iak i o zatopionych okrętach.

Z Sztokolmu d. 26 Listopada.

Podług tymczasowego obrachunku prowizyia przyniosła bankowi w tym roku do 700.000 talarów. Koszta administracyi wynoszą 232.395 talarow.

Z Gotenburga piszą pod d. 20 Listopada: Onegdayszey nocy mieliśmy tu burzą, iakiey ieszcze nikt z żyiących nie pamięta. Wiele okrętów zostało mocno uszkodzonych, a ieden się zatopił. — Z wielu domów zostały dachy pozrywane i okna powytłukane. Woda tak bardzo się wzniosła, iż po niższych ulicach miasta przeyść nie można było. W tem zamięszaniu ieden człowiek utracił życie. Burza ta podobnież poczyniła spustoszenia w okolicach, o których iednak niemamy ieszcze dokładney wiadomości.

Z Uddewalde donoszą, że to miasto doznało przez powódź naywiększego spustoszenia. Woda podniosła się do nadzwyczayney wysokości o 8 stop. i to tak nagle, iż wiele osob niemiało czasu uyść do wyższey części miasta, ale musieli się na góry swych domow ratować. Meble, sprzęty i nawet domy pozabierała woda, a okręty z kotwic aż o 4000 stop na brzeg wyrzuciła. Ciemność nocy powiększyła przestrach, a gdy nazaiutrz rano widzieć można było skutki burzy i powodzi, postrzeżono zawalone ulice belkami, deskami, szczątkami zburzonych domow i rozbitych okrętow, a nawet 150 beczkowy okręt.

Teatr Narodowy.

Dziś w Niedzielę d. 19 b. m. na obchod Uroczystości Narodowey przy oświeceniu całey Widowni, daną będzie Opera z dzieiów Oyczystych ułożona wierszem, z muzyką wcale nową kompozycyi Józefa Wygrzywalskiego korrepetytora Opery, w 3 aktach: *Kazimierz Wielki i Brózda*, czyli *Król Chłopków*. Z Jluminacyą wewnętrzną Teatru.

Po pierwszym akcie exekwowany będzie nowy Polonez kompozycyi Józefa Wygrzywalskiego.

Zakończy Widowisko stósowny do Uroczystości dnia tego: *Wielki Obraz* z ogniem Bengalskim, przed którym przez Artystów Dramatycznych exekwowana będzie stosowna *Kantata*.

We Wtorek zaś d. 21 b. m. na Benefis Antoniego Fiszera, daną będzie wznowiona Wielka Traiedya z niemieckiego napisana przez JP. Zchoke, a na Polski ięzyk przełożona przez JP. L. D. S. w 5 aktach: *Abelino Wielki Bandyta Wenecki*.

DONIESIENIA.

Barbara Pykowska, patentowana Akuszerka, uwiadomia Szanowną Publiczność, iż z dawnego mieszkania przeniosła się do domu JPaństwa Skibinskich przy ulicy Swieckiey pod Nro 335.

Summa do 50,000 Złpol. dochodząca, każdego czasu na dobra w Województwie Krakowskim, lub w kraju Wolnego Miasta Krakowa położone, na Elokacyą daną bydź może. O dalszych warunkach da wiadomość Notaryusz publiczny Krakowski W. Matakiewicz.

W dniu 23 Grudnia r. b. 1824 r. od godziny 9 ranney do 12, a od 2 do 6 po południu i dni następnych aż do ukończenia, wyiąwszy dni Swiąteczne, w Krakowie przy Ulicy Grodzkiey pod L. 224 w Sklepie sytuowanym, sprzedawane będą przez publiczną Licytacyą w drodze exekucyi Sądowey różne towary do handlu korzennego należące, arak i t. d. tudzież sprzęty do tegoż handlu służące i inne ruchomości, oraz meble pokojowe.

W Krakowie dnia 17 Grudnia 1824 r.

Jacek Kawecki, Kom: Sąd.

W dniu 27 Grudnia r. b. 1824 o godzinie 10 przed południem w Krakowie w Gmachu Sukiennicach sprzedane zostaną w drodze Exekucyi Sądowey, przez publiczną licytacyą kosztowności, jako to: Perły Kalakuckie, Kieynoty, Pierścienie, Srebrne Naczynia, Miedziane i Cynowe Naczynia, tudzież Meble i sprzęty pokojowe. Powyższe kosztowności widzieć można od d. 15 b. m. i r. aż do ich sprzedaży w Handlu Wgo Antoniego Höltzla w Rynku M. Krakowa pod L. 259 exystuiącym, przed południem od 10 do 12, a po południu od 2 do 5tey godziny.

W Krakowie d. 14 Grudnia 1824 roku. *Jacek Kawecki* Kom. Sąd.

Podpisany Komornik Sądowy podaie do publiczney wiadomości, że dnia 21 b. m. i r. o godzinie 9 ranney w Zydowskim Mieście przy Krakowie pod L. 163 sprzedane będą, Stoliki, Stołki, Kanapy i t. p. — tudzież dochody tego domu wydzierżawione będą. — Tegoż samego dnia o godzinie 11 ranney na targu Końskim na Kleparzu przy Krakowie pod L. 45 sprzedane będą pięć Koni z ubiorem i bryczką i wozem ordynaryynem parokonnym, ato za gotową Courant monetę. Chcący licytować na oznaczone mieysce i czas przybędą. —

W Krakowie dnia 17 Grudnia 1824 roku.

T. Jarzyński, Kom. Sąd.

Wina stare w Butelkach w niewielkiey iuż ilości są na raz do sprzedania, bliżey dowiedzieć się można w Rynku pod Nr. 17 na drugiem piętrze.